

Riigikogu põhiseaduskomisjon
helin.leichter@riigikogu.ee

Teie 18.03.2024
Meie 26.03.2024 nr 1.1-11/441-4

Eelnõu 344 SE

Riigikogu Põhiseaduskomisjon

Täname võimaluse eest avaldada arvamust muudatusettepanekutele, mis esitati Riigikogu valimise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 344 SE kohta.

Üldise märkusena toome välja, et riigieelarvele lisakulu ilma katteallikata tekitada ei saa. Ettepanekuga nr 7 sätestatakse RKVS § 48³ lõike 5 sõnastus, mille kohaselt valijarakenduse võib luua ka mobiiliseadmete operatsioonisüsteemidele ning operatsioonisüsteemid, millele rakendused luuakse, kehtestab Vabariigi Valimiskomisjon otsusega enne iga valimist.

Selgituses on välja toodud, et selline asi toob kaasa püsikulu. Püsikulu katet ei ole välja toodud. Kuidas see kaetakse? Riigi Infosüsteemi Amet on loonud nutiseadmes elektroonilise hääletamise rakenduse täieliku prototüübi, mille abil on ka testitud häälte andmist ja edastamist. Valimisteenistuse vajadus e-hääletamise ja m-hääletamise jätkusuutlikuks arendamiseks ja haldamiseks on neli töökohta (umbes 200 000 eurot aastas). M-hääletamisega kaasneb sarnaselt praegustele e-hääletamise tööshoidmise ja turvalisuse hoidmise arendusega soetud kulu Riigi Infosüsteemi Ametile, mis on umbes 500 000 eurot aastas ja sisaldab ka täiendava tööjõukulu (1 täisajaga töötaja). Smart-ID jooksev kulu hõlmab endas tasu Smart-ID autentimise või allkirjastamise toimingute eest ja see sõltub otseselt tehtavate päringute hulgast ja ettevõttega sõlmitud lepingu tingimustest. Täpne kulu ei ole teada, kuid on tõenäoliselt suurusjärgus kuni 15 000 eurot valimiste kohta.

Kui enne igat valimist otsustatakse, mis operatsioonisüsteemidele rakendused luuakse, võib see kulu veelgi suureneeda. Lisaks vajab operatsioonisüsteemide rakenduste loomine aega, mistõttu Vabariigi Valimiskomisjon peaks tegema need otsused aegsasti, et sellega saaks arvestada vastavas riigi eelarvestrateegia-riigieelarve protsessis (RES-RE protsess). Täiendavalt ühekordsetele kuludele lisandub ka püsikulu rakenduste rakendamiseks ja käigushoidmiseks. Seletuse kohaselt on muudatustel oluline mõju kuludele eelkõige muudatuste ettevalmistamise perioodil ehk hinnanguliselt 8-9 kuud, kuid selleks ajaks peaks rahastamise otsused RES-RE protsessis olema juba tehtud. Seega leiame, et seaduses tuleks sätestada, mis ajaks hiljemalt peab Vabariigi Valimiskomisjon otsustama, mis operatsioonisüsteemidele rakendused luuakse.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Vörklaev
rahandusminister

Marge Kaskpeit 5885 1423 Marge.Kaskpeit@fin.ee

Kairit Eha 5885 1375 Kairit.Eha@fin.ee